

8. Az Auróra cirkálón felhangzik a legénység ajkán:
(E téma más nézőpontból feldolgozva: részlet)
8. Fényes épület. Egy magas, gögös tekintetű katonatiszt feláll és az asztalra csap.
9. Puskás testőr rohan be:
10. Kintről ágyúdörgés.
Az aranyozott csillár megremeg.
11. Az őrnagy az ablakhoz rohan.
12. A Néva kékes vizén egy fényszórós hajó pásztázza a palotát. Lövések.
13. A tisztek parancsot osztogatnak:
14. Egy papi külsejű kövér ember bárszonyos ruhájával törli veritékes homlokát.
A fotelbe rogy.
15. Lövések kintről.
Vörös karszalagosok rontanak be.
(K. Miklós és Cs. Illés dolgozatából)

Fel, vörösök, proletárok!

Elfogadják uraim?!

Őrnagy úr! A palota előtt katonák gyülekeznek!

Megindították a támadást.
A kapukhoz!

Végem!...

Megadni!...

Lehetnek az ilyenfajta fogalmazványokban apróbb melléfogások, tárgybeli pontatlanságok, mégis azzal, hogy a tanuló gondolatban reprodukálja az eseményeket és saját szemszögéből, az „egyéni látás” illúziójának a hatása alatt újratерemti az egészet, betöltődik a filmművészet funkciója, amely Almási Miklós szavaival ebben teljesedik ki: „Megragadni az embert az élet egyéni, privát látásmódjában, s innen felemelni a nagy társadalmi kérdések megértéséig.”³

IRODALOM

1. Szarka József: Vizuális nevelés — korszerű pedagógia. Tankönyvkiadó Bp. 1967., 11. old.
2. Dr. Radnai Béla: i. m. 24. o.
3. Bölcs István: A külföldi filmoktatás kis tükré. (Magyartanítás 1968/2.)
4. Vö. Dr. Tóth István: A filmesztétikai nevelés jelentősége az általános iskolában. (Módszertani Közlemények 1969/1.)
5. Almási Miklós: A hatástól a művészi élményig. (Filmvilág 1960/1.)

DR. KEMENES JÓZSEF
Győr, Tanítóképző Intézet

A közvetlen és önálló órák kapcsolata az 1-3. osztály óráin

(Az 1. o. közvetlen írás, a 3. o. önálló olvasás)

Szükséges erről a témáról írni, mert mindig több részben osztott osztállyal találkozunk. Ezért tanulmányomban bemutatom a két óra kapcsolatát és csatoltan mellékelem a gyakorlóiskola egyik kartársának jól sikerült vázlatát, melyet a megye nevelőinek gyakorlatban be is mutatott.

Mindenki jól ismeri és tudja, hogy a tanterv szerint az osztott és az összevont osztályú tanulócsoporthoz egyaránt egységes alapképzést kell biztosítani. De mivel az összevont osztályban a közvetlen órák száma a heti óraszám 1/3-ánál alig valamivel több, nyilvánvalóan következik, hogy a tantervben megjelölt anyag ugyanolyan mélységben és szélességben való feldolgozása, mint az az osztott iskolákban történik itt nem lehetséges. Ezért bizonyos anyagválogatást munkát kell végezni. A tantervi követelmények lényegét nem érintő egyes részletismeretek nyújtását elhagyjuk, más részeket pedig kevesebb ráfordított idővel kevésbé mélyen tárgyaljuk.

A jól kiválasztott anyag is csak akkor és csak abban az esetben dolgozható fel teljes értékűen, ha a közvetlen és az önálló órákat lehetőség adta legteljesebb mértékben használjuk fel.

Igaz az a megállapítás, hogy az oktató-nevelő munka sikere nagyrészt már a felkészülés során dől el. Ezért a nevelő egyéni felkészülése, a munka helyes megtervezése olyan tényező a pedagógiai gyakorlatban, amit a központilag készült irányító tanmenetekkel sem lehet helyettesíteni. Az összevont osztályú csoportok munkája fokozottabban indokolja a tervezést, a felkészülés munkájának fontosságát. Csak az alapos felkészüléssel biztosított tervszerű munka vezet sikeres, jó eredményhez.

Az összevont osztályú tanulócsoporthoz nehezebb munkakörülmények között dolgoznak. Legtöbbször kisebb településeken találjuk, ahol nincs óvoda, vagy napközi sem. Így a gyermekeknél már az indulásnál mutatkoznak a hátrányos helyzet jelei: szerényebb szókészlet, gyengébb beszédképesség, gátoltabbak, a kéz izomkoordinációja fejletlenebb, mely az írás folyamán mutatkozik, de sajnos a készségek begyakorlására nincs mód, mert nincs napközi sem.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy az összevont viszonyai között nem valósítható meg teljes egészében. Tény, hogy a nehezebb körülmények alaposabb, rendszeresebb felkészülést kíván a nevelőktől, akik csak a megfelelő ideológiai, pedagógiai tudás birtokában tudja az oktató-nevelő munkáját sikerrel megoldani. A hivatásszeretettel telített, saját önképzésükről gondoskodó jól felkészült nevelők az összevont viszonyai között is igen jó tanulmányi eredményeket érnek el. Nagy az itt dolgozó nevelők felelőssége, mert a szülők és a társadalom bizalma bízta rá a gyermek nevelését és oktatását. E bizalom maradéktalan megoldásához egyre igényesebb és korszerűbb tervezési és felkészülési követelményeknek kell a nevelőknek megfelelniük.

Jelen tanulmányomat ezért 3 téma köré csoportosítottam:

1. Az önálló órák jelentősége és szerepe az összevont osztályban.
2. Az önálló és közvetlen órák didaktikai kapcsolata.
3. Az olvasás tanítás feladatai, korszerű módszerei a közvetlen és az önálló órák láncolatában.

I. AZ ÖNÁLLÓ ÓRÁK JELENTŐSÉGE ÉS SZEREPE AZ ÖSSZEVONT OSZTÁLYOKBAN

Az összevont osztályban tanító nevelők nagyon jól ismerik az önálló órák szerepét az oktatási folyamat egyes részeinek megvilágításában, ezért tanulmányomban ezzel nem is foglalkozom, csupán néhány gyakorlati tényre kell rámutatnom, melyet az önálló órák keretében a nevelők végezhetnek.

Elavult felfogás volt, hogy az anyagot súlypontosítani kell és a tankönyv bizonyos lényeges anyagát közvetlen órákon, más részleteit pedig az önálló foglalkozásokon

dolgozták fel. Ez az eljárás nem vette figyelembe a tanulók életkori sajátosságait, a lélektani és logikai folyamatokat, főleg a didaktika alapvető elveit, melyet az oktatási folyamatban látnunk kell. Ha a fenti szempontokat figyelembe vesszük többféle önálló foglalkozást különböztetünk meg. Nem sorolom fel ezeket, mert most csak az új anyagot feldolgozó óráról szeretnék írni.

Mindig élénk vita volt afölött, hogy új anyagot feldolgozó önálló óra lehetséges-e, végezhető-e új fogalom nyújtása, általánosítás, avagy ez csak a nevelő segítségével a közvetlen órán történhet. Sokszor hangoztatják is a nevelők, hogy nem bíznak semmi olyant önállóan a tanulókra, ami még tőlük nem várható. Ezt a tételt persze általában ma is érvényesnek tartjuk. Viszont a korszerű pedagógia egyik jogos és sokat hangoztatott igénye a tanulók addiginál nagyobb fokú önállósága az oktatási-képzési tevékenységben. Ennek a törekvésnek a során olyan önálló tanulói megoldásoknak vagyunk a tanúi, amelyek arra utalnak, hogy a gyermekek egy csoportja nagyobb teljesítményre képes, mint amit mi róluk feltételeztünk.

Az oktatás korszerűsítése, a módszerek fejlődése, az új, az értelmi erőket hatékonyabban fejlesztő tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok, programok stb. egyaránt hozzájárultak ahhoz, hogy esetenként bátrabban megkísérélhetjük a tanulókat önálló munkával új ismeretek birtokába juttatni. Meg kell itt jegyezni, hogy az „új anyag” fogalmának nem egyszer helytelen értelmezése található a gyakorlatban. Sokan új anyagnak tartanak egyszerű, áttekinthető, ismeretlen fogalmat egyáltalán nem, – vagy csak egy kettőt – tartalmazó rövid olvasmányt, mesét, történetet. Persze van ezekben is új, pl. a gyermek előtt ismeretlen cselekmény, de itt didaktikai szempontból kell eligazodni és tudnunk kell, hogy a gyermek képes önálló olvasásra és megértésre is.

A tantervi anyag, mint didaktikai szempontból új anyag elvégzésének lehetőségétől el kell választanunk tehát azokat az „olvasmányfeldolgozásokat”, melyek inkább elmélyítő jellegűek és nehézség nélkül érthetőek. Ilyen értelemben helytelen új anyagot feldolgozó önálló foglalkozásról beszélni.

Az önálló órák megtervezésében és hatásfokának növelésére az utóbbi időben több kezdeményezés történt. Gondolok itt a különböző tantárgyakhoz készült munkafüzetekre, programokra. Ezek a tantervi anyagot közvetlen és önálló foglalkozások láncolatában közik. Elsősorban az önálló foglalkozások kiadásait nagymértékben megkönnyítik. Noha ezek elsősorban az 1–4 összevont osztályok részére készültek, de jól használhatják a többi összevont, vagy még az osztott osztályok tanulói is. Ma az osztott osztályokban is önállóságra neveljük őket és ezért igen jók ezek a füzetek. Persze helytelen lenne mechanikusan a feladat kijelölésekor megelégedni a munkafüzet oldalszámára való hivatkozással és elhagyni a szükséges feladat előkészítését. Az önálló órák jelentőségéről igen jó tanulmány készült az 1–4. osztályok Kézikönyvében, az I. kötetben.

II.

AZ ÖNÁLLÓ ÉS KÖZVETLEN ÓRÁK DIDAKTIKAI KAPCSOLATA

Didaktikánk elmélete és gyakorlata azt mutatja, hogy az ismeretek nyújtásánál fő szempontunk az oktatást folyamatában látni és vizsgálni. Az iskola a nevelési feladatokkal együtt új ismeretekhez, fogalmakhoz akarja eljuttatni a tanulókat. Mivel a fogalmak elsajátításának megvan a lélektani és logikai folyamata, azért a tanításnak is ezt az utat kell követnie. Természetesen az összevont osztályoknál az új fo-

galmak kialakítása elsősorban a közvetlen órákon történik, és ehhez kapcsolódnak az önálló órák is, mint az oktatási folyamat szerves része. Tudjuk, hogy ismeret, jártasság, készség rendszeres kialakítása oktatási folyamaton kívül nem létezik. Ezért az önálló foglalkozási időt az oktatási folyamat egészének ismeretében kell vizsgálni.

A kapcsolat minőségében és a cél megközelítése szempontjából sokféle lehet. A kapcsolat ismervét kimeríti az az eset is, amikor pl. egy közvetlen foglalkozáson tanulmányozott olvasmány egyes fejezeteit önálló foglalkozás alatt lemásolják. Itt a kapcsolatot abból a szempontból kell értékelni, hogy a cél szempontjából elég hasznos-e. A cél pedig nem más, mint fogalmak s azok kapcsolatainak, egyszerűen ismereteknek a kialakítása. Ezért hangsúlyozni kell, hogy az önálló foglalkozás tartalmát az oktatási folyamat alapján kell meghatározni. Nem megfelelőek azok a feladatok, melyek csak mechanikusan végezhető munkát rónak a tanulóra, így az olvasmányok olvasgatása, másolása stb. Ezek a feladatok csak kitöltik az önálló foglalkozási időt, de lényegüket tekintve elválnak a közvetlen foglalkozástól.

Az önálló foglalkozást abból a szempontból is kell értékelni, hogy mennyiben tudják a közvetlen foglalkozás szűk lehetőségeit tehermentesíteni bizonyos felesleges mozzanatoktól. Itt meg kell jegyezni, hogy az oktatási folyamatból nem szükséges a teljes mozzanatot, az önálló foglalkozási időre beosztani. Lehetséges, hogy az egyes mozzanatokból csak bizonyos részletet végeznek el a tanulók.

Felmerülhet a kérdés, hogy milyen módon segítheti az önálló foglalkozás a közvetlen foglalkozások tartalmi megvalósítását, milyen szerepet tölt be az oktatási folyamatban?

Már említettem, hogy az ismeretek alapját képező konkrét tényanyaggal való megismerkedés lehetséges az önálló foglalkozás idején is olyan esetben, amikor a tanulmányozandó konkrét tények nem ismeretlenek a tanulók előtt, azonban azokat új szempont szerint kell átvizsgálniuk, vagy az ismert tényeken rövid irányítás után konkrét megfigyeléseket kell végezniük. (Ilyen példát látunk a csatolt tanítási vázlatban is.)

Az önálló foglalkozáson végzett megfigyelések, valamint az azokról készített feljegyzések, konkrét alapját képezik a közvetlen foglalkozások végrehajtandó általánosításnak. Ezen önálló foglalkozások még nem annyira ismereteseek, de nagyon fontos, mert a közvetlen foglalkozások reális tehermentesítése több ismeretanyag nyújtásának a lehetőségeit is megteremti.

Az anyag természetétől függően az olyan esetekben, amikor a tanulók a tényanyaggal már megismerkedtek, bizonyos elemzésre utaló kérdéseket is adhatunk fel az önálló foglalkozás idején. Ezzel lényegében a tényanyagfeltáró és elemző mozzanatot valósítják meg, amely az általánosításnak az előfeltétele. Az általánosítást viszont a közvetlen órán végezzük.

Az önálló és a közvetlen foglalkozások óráinak láncolatát az oktatási folyamat feladatai alapján kell tehát megszervezni. Az önállóságra nevelésnek életkori szakaszai vannak, s ezek rendszerint egy-egy osztály követelményein keresztül fejlődik ki. Az önállóság fejleszthető tudatos nevelői ráhatások láncolatán. Adott feladattal a maga erejéből boldogul a gyermek, csak az összevont csoport vezetőjének gondos tervező tevékenysége, a tanulók teherbírásának, értelmi szintjének ismerete szükséges.

Az önálló munka útját és fejlődését több fokozatra tagolhatjuk. Ennek részletezését Adorján Gyula cikke ismerteti. (Módszertani Közlemények, Szeged, 1967. 4. szám.)

III.

AZ OLVASÁSTANÍTÁS PROBLÉMÁI A KÖZVETLEN ÉS AZ ÖNÁLLÓ ÓRÁK LÁNCOLATÁBAN

Az olvasás, a tanulás és a szabad idő hasznos felhasználásának nélkülözhetetlen eszköze. Ezért arra törekszünk, hogy a tanulók az iskolába járás kezdetén minél gyorsabban és minél eredményesebben sajátítsák el ezt a fontos készséget. Az olvasás jelentősége csak fokozódik az összevont osztályoknál. Ezek a tanulók sok feladatot oldanak meg önállóan és sokszor kerülnek olyan helyzetbe, hogy a feladatokat olvasással ismerik meg. A jó olvasási készség érdeke a tanítónak is, mert időt takarít meg, ha a gyermekeknek írásban adott utasításokat, az olvasókönyvben, vagy munkafüzetben, feladatlapokon levő szöveget gyorsan el tudják olvasni és azt minél előbb megértik.

Az első és legfontosabb feladat, hogy a tanulók négy év alatt elsajátítsák és megszeressék az olvasást. Kétségtelen, hogy az összevont osztályokban több idő van a gyakorlásra, de a sokszor ismétlődő gyakorlás mechanikussá válik és pedagógiai szempontból veszélyessé lehet, mert a tanulók csupán kényszerből olvasnak és nem szeretik meg a könyvet, magát az olvasást. Így nem alakul ki bennük a belső indításból fakadó kíváncsiság, hogy bele lapozzanak a kezük ügyébe kerülő könyvekbe.

Az önálló foglalkozások korszerű felhasználására szeretnék azért rámutatni, melyet a nevelők az olvasási órán alkalmazhatnak. Ez elsősorban azt jelenti, hogy elvégzéséről konkrét, maradandó tanulói teljesítmény formájában meggyőződhetünk. Nem elégedhetünk meg az ilyen feladat kijelöléssel: „Gyakoroljátok az olvasást! Figyelmesen olvassatok, mert kikérdezem a tartalmat! Írásjeleknél mindig álljatok meg!”

A teljesítmény ellenőrzésének gyakorisága fokozott munkára serkenti a tanulókat. Ha tudja, hogy bemutatja a gyűjtött anyagot, vagy felolvassa a kijelölt részt, vagy elmondja a költeményt, vagy értékeli a rajzát stb. akkor az értelmi erők teljes összpontosításával használja fel a foglalkozások idejét.

A teljesítmény biztosításának nagyon jó eszköze lehet a *feladatlap*. Biztosíthatjuk vele a munka megszervezését, a tervszerű programozást. Miután egy-egy osztályban csak kislétszámú tanuló van, részükre feladatlap írógéppel sokszorosítható. Felkerülhet a feladatlap anyaga a táblára is a foglalkozást megelőzően és a tanulók a megoldásokat az olvasási füzetükben dolgozzák ki. A mesenyomda segítségével is állíthatunk ki feladatlapokat.

A feladatlapok felhasználása már az első osztályban megkezdődhet és a következő osztályokban igen változatos módon élhetünk vele. Alapvető követelmény, hogy a közvetlen órán megtanítsuk használatukat. Az 1-4. összevont osztályok Kézikönyve nagyon sok jó feladatlapos megoldásokat mutat be.

Az önálló foglalkozások korszerűsége azt is jelenti, hogy a szöveg igen változatos módon történő olvasásához, mindig szervesen csatlakozik egy olyan feladat, amelyet az olvasáson túl írással rajzolással, tárgy készítéssel stb. lehet és kell megoldani. Így válik a tanuló munkája, teljesítménye ellenőrizhetővé. A konkrét teljesítmény meggyőzi a nevelőt a gyermek tudásáról, hiányosságairól. Nem azért igyekszik, mert fél valakitől, hanem, hogy jobb teljesítményt érjen el. A jól szervezett önálló foglalkozás olyan lehetőség az összevont osztálynál, melyet ha nem használunk ki egész olvasmánytanításunkat veszélyezteti.

Az önálló foglalkozások hatásfokát növelhetjük a korszerű: applikációs képek, diáképek, magnó, film felhasználásával.

Applikációs képek sokaságát készítették már el. A személyek, tárgyak Képei felkerülhetnek a táblára, melynek alapján meg kell állapítani, hogy egy-egy tárgy, vagy személy melyik olvasmányban szerepelt, milyen esemény fűződik hozzá, milyen tanulságot vonhatunk le, megkereshetjük a mondatokat, amelyek a tárgyról, vagy személyről szólnak. A képek és az olvasmányok sokféle kapcsolatát mutathatjuk be, melyet a tanulók az önálló foglalkozásnál elvégezhetnek. Csak a 3. osztály részére készített képek: A póruljárt tyúktolvaj. Meglepetés. Molnár család.

Diafilmek: Egyszer egy királyfi. A kapzsi Csun. A kolozsvári bíró. A lepedőgyárban. A névadó ünnepség stb.

Pergő filmek. Visszaemlékezés Leninre. Szánkó. Két jó testvér. Panni meggyógyul. Betegápolás. Védekezés a járványok ellen. A víz hasznossága stb.

Iskolatelevízió: Látogatás a Meteorológiai Intézetben. Villannyal hajtott háztartási gépek. Az iskolapad. A szánkó. A póruljárt gazdag ember. Övünk egészségünket. Ápr. 4. a felszabadulás ünnepe. Nagyüzemi baromfitartás. Év végi ismétlés.

Magnetofon használatával változatosabbá és eredményesebbé is tehetjük az önálló foglalkozásokat. Amikor pl. az a feladat, hogy mindenki készüljön fel egy szép szövegrész bemutatására, akkor magnóról visszahallgatva értékelni tudják a szép olvasást. Vagy a legsikerültebb bemutató olvasást vesszük csak fel. Ez biztosan növeli az olvasási kedvet. Megtörténhet a használat a önálló foglalkozás elindításakor is, amikor érzékeltetjük a követelményszintet.

Könyvtár: nagyon jó a szöveggyűjtés újságokból (Pajtás), könyvekből. Ezért jó ha egy-egy osztálynak van kis önálló könyvtára. De kölcsönözhetnek a helyi könyvtárakból is könyveket.

A tanulói teljesítmény fokozása érdekében teremtsük meg a csoportfoglalkozások változatos formáit. Az erők csoportosítása egy közös cél érdekében, a gyengébbek felzárkózásának előmozdítása, a legjobbak teljesítményének fokozása igen fontos feladat az összevont osztályokban.

Így a sokszínűség, a korszerűség felkelti a tanulók érdeklődését. Tudatosítja bennük, hogy az eljárások, a módszerek sokaságának alkalmazásával bővül tudásanyaguk és egyre gyorsabban és könnyebben oldják meg az olvasás tanítás során eléjük kerülő problémákat.

Összefoglalva: az összevont osztályú tanulócsoporthoz ugyanaz az útja az ismeretszerzésnek, a jártasság-készség fejlesztésnek, valamint a képességek kibontakoztatásának, mint az osztott osztályokban. Ha tehát az összevont csoport nevelője figyelembe veszi az oktatási folyamat törvényszerűségeit, teljes egyenrangúsággal tervezi meg az önálló órákat a közvetlen órák láncolatával, akkor az eredményeket tekintve joggal számíthat teljes értékű sikerre. Ha a nevelő tudatos munkája párosul a tanulók tudatos munkájával, akkor az összevont osztályú tanulócsoporthoz is teljesíteni tudják a tantervi követelményeket és így megvalósul az általános iskola oktatási és nevelési célja.

Tanítási óravázlat

Osztály: 1—3. összevont.

Idő: 1971. nov. 3.

Tantárgy: 2. o.: (K) Írás

3. o.: (Ö) Olvasás

Téma: A kisbetűk ismertetése

A tanítás anyaga:

1. o.: Az írott kis „v” betű ismertetése, vázolása, írása, kapcsolása

3. o.: Roham a Téli Palota ellen c. olvasmány

A tanítás célja és feladata:

a) Az írott kis „v” betű kialakítása a nyomtatottból, vázolása, írása, kapcsolása más betűkkel, szavak írása.

b) Vigyázz füzeted tisztaságára!

Szemléltetési eszközök: munkafüzet, mintalap, táblai írás, írólap

A megvalósítandó didaktikai feladatok: ellenőrzés, új ismeret nyújtása (írott kis „v” betű), rögzítés, gyakorlati alkalmazás

A tanító neve: Adorján Gyula gyak. isk. tanár

1. o.: Ör.: Az előző órai írásmunka értékelése, javítása.
(Egyéni javítás a munkafüzetben.)
Írólapon alsó ívelésű csészevonalak vázolóása.

2. Célkitűzés:

Vera szeretné aláírni a nagymamának írt üdvözlőlapot. Már csak a „v” betű írott formáját nem ismeri.

Tanuljuk meg írni a „v” betű írott alakját, hogy „vera” nevét és más „v” betűs szót mi is le tudjunk írni!

3. Az írott kis „v” betű írásának menete:

a) Az írott kis „v” betű kialakítása.

Arány, irány, vonal megbeszélése.

Mondóka: Rövid ferde egyenessel kezdem, álló vonalat húzok lefelé, kerekítem jobbra, egyenesen fel, majd horgocskával befejezem.

b) Írástorna — kéztorna.

c) A „v” betű levegőben történő vázolása: *Ferdén fel, le, ivelem, fel, horgocska el!*

d) A „v” betű vázolása a Mf. 38. oldalán.

e) A „v” betű elhelyezése vonalközben. Írásának bemutatása a táblán. (A kezdés és a befejező horgocska helye.)

f) A tanulók írásmunkája a Mf.-be: Az előírt „v” betűk írása.

Ellenőrzés, javítás.

1. Kr.: Sorold fel az elmúlt órákon olvasott olvasmányok címét!
(Lenin és a kisfiú, Ötven évvel ezelőtt történt.)

Milyen nagy történelmi eseményt eleve-nítenek meg? (A Nagy Októberi Szocialista Forradalmat.)

Ki volt az a fontos személyiség, akit megismertünk az olvasmányokból? (Lenin.)
Milyennek ismertük meg? (Szerénynek, né-pét szeretőnek, forradalmárnak.)

Miért harcolt Lenin? (... , hogy megvál-tozzék az orosz nép élete, s megdöntsék a cári rendszert.)

Ki irányította a forradalmat? (Lenin.)

Melyik cirkáló ágyulövései adtak jelet a forradalom, a harc kezdetére? (Auróra.)

„Az Auróra volt ez a cirkáló, ágyúinak hangja a forradalom s egy új korszak kezdetét hirdette — a Nagy Októberi Szocialista Forradalom korszakát.”

1917. október 25-én este (nov. 7.), meg-kezdődött a Téli Palota ostroma.

2. Ck.: Milyen volt, hogyan folyt le az ost-rom?

Hallgassátok meg a „Roham a Téli Pa-lota ellen c. olvasmányt!

(Ha ismeretlen kifejezést hallatok, jegyez-zétek meg!)

3. Az olvasmány bemutatató olvasása.

Észrevételek meghallgatása.

4. Az olvasmány feldolgozása Ö. munka ke-retében, feladatlap segítségével.

Feladatlap: (mellékelve)

Kr.: A 3. osztály munkájának ellenőrzése. Szükség esetén segítés.

4. A „v” betű kapcsolása más betűkkel: a
„viv” szó leírása.
(A horgocska, mint kapcsolóvonal.)

viv

5. A tanulók írásmunkájának ellenőrzése:
betűforma, vonalvezetés, kapcsolás.
6. Házi feladat: Mf. 38. oldalán.
7. Ör.: A feladott házi feladat olvasása.

5. Kr.: A feladatlap kérdéseire adott vála-
szok meghallgatása. Értékelés.

Név: Mátyás Lajos 3. o.

FELADATLAP

1. Olvasd el a „Roham a Téli Palota ellen” című olvasmányt elejétől a 142.
oldal 2. bekezdésének a végéig! (... az ablakok üvegén.)

Diakép: 1. Téli Palota terének boltíves bejárata.
2. Téli Palota-épület.

Kérdés: Mikor tört ki a forradalom Oroszországban? 1917. nov.
Melyik palotát kellett elfoglalni Péterváron?

Téli Palotát.

Diakép: 3. Auróra cirkáló.

A nevezetes hadihajó neve: Auróra

2. Olvasd el a 2. részt! (A tenger zúgására palota belsejébe.)

Diakép: 4. Roham.

Kérdés: Kik foglalták el a teret?

A forradalmi csapatok.

Ők voltak Lenin katonái.

3. Olvasd el a 3. részt! (Előttük volt hírt magáról.)

Diakép: 5. A palota belseje.

Kérdés: Kik voltak a palota védői?

Ellenséges tiszti csapatok.

4. Olvasd el a 4. részt! (Most már óvatosan az olvasmány végéig.)

Diakép: 6. Lenin a forradalmárok között.

Folytasd írásban!

Oroszországban győzött a forradalom: a dolgozók

kezebe került az ország vezetése.

5. Olvasd el az olvasmányt elejétől a végéig!

